

El secretari de Defensa nord-americà, Donald Rumsfeld, de 73 anys, creu fermament en la construcció d'una democràcia a l'Iraq. Va parlar amb 'Der Spiegel' sobre la continuació de la inestabilitat al país, la puixança de la Xina i la responsabilitat d'Europa a l'hora d'ajudar a controlar l'Iran.

Senyor secretari, acabeu de tornar de la Xina, on va expressar la preocupació pel ràpid creixement de l'exèrcit xinès. És la Xina una amenaça per als Estats Units?

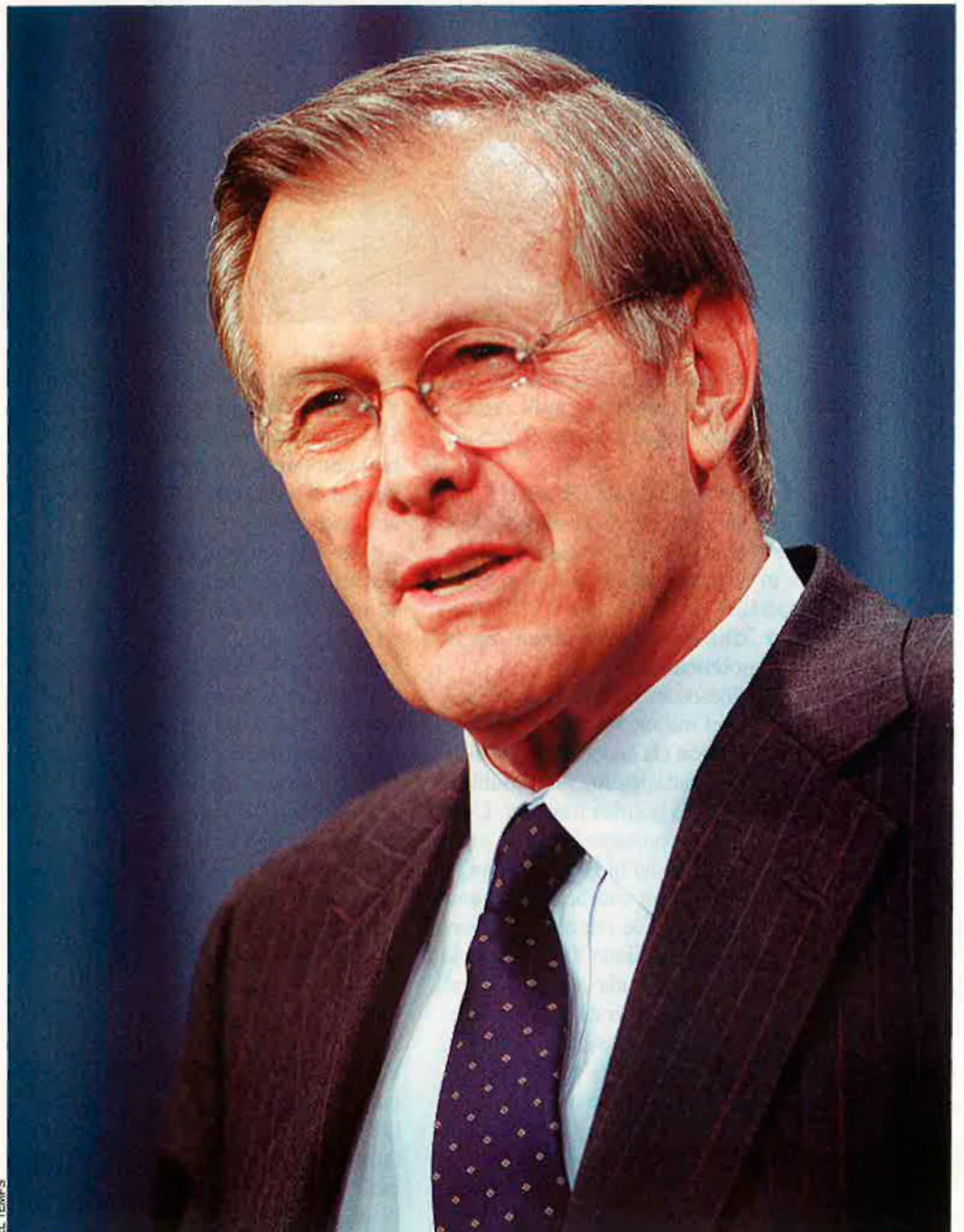
—No em vaig mostrar tan preocupat com suggeriu. Només vaig destacar que hi ha molts experts que controlen les dades oficials sobre les inversions en defensa, i creuen que els nombres reals són dues o tres vegades més grans que els que declaren. Qualsevol país del món, òbviament, té dret a gastar el que vulga per defensar-se, i comprar tot el que li sembla. El que preocupa és aquesta diferència entre el que fan i el que diuen que fan. Això és el que vaig dir.

—La Xina serà el principal rival dels EUA en aquest segle o en el proper?

—Seria un error donar-ho per fet. No ho sé, ni crec que ningú ho sàpiga. Dubte, fins i tot, que ho sàpiguen els xinesos. D'ençà de Deng Xiaoping, la Xina ha pres una decisió conscient d'obrir el seu sistema econòmic per permetre el creixement i les oportunitats a la seua gent. S'estan involucrant amb el que passa al món, des del punt de vista econòmic, cosa que crec que és positiu. Si ho volen aconseguir de debò, però, hauran de permetre l'entrada al país d'una gran quantitat de persones. Hauran de tenir molts ordinadors, i circularà molta informació endins i enfora del país. Hi haurà cada vegada més xinesos que coneixen la veritat: que els països poderosos del món són els que gaudeixen de sistemes polítics lliures, i de sistemes econòmics lliures, és clar. Això els crearà una tensió, políticament parlant, difícil de solucionar. Si preval el desig de conservar un sistema polític tancat, aleshores el sistema econòmic se'n ressentirà. Per contra, si el sistema econòmic té èxit, tindrà un efecte d'obertura i de moderació en l'àmbit polític.

—En altres paraules, creieu que, allà on hi ha una economia de mercat, sorgeix també una democràcia?

“Amb el temps, ens en sortirem, a l'Iraq”

EL TEMPS

—No necessàriament. Hi ha hagut països amb sistemes polítics molt restrictius que han tingut èxit en el terreny econòmic.

—Com ara el Xile de Pinochet?

—Sí, sens dubte. Però, finalment, Xile va prendre la decisió conscient de substituir el lideratge militar per un sistema democràtic.

—La Xina esdevindrà algun dia la segona potència mundial?

—Els xinesos estan funcionant bé, i els desitge el millor. Només espere que la resta del món els encoratge a esdevenir un actor participatiu, responsable i constructiu de la política mundial. L'estabilitat és un avantatge per a la seua economia. Ningú no hi guanya, quan hi ha una guerra, o un conflicte, o un ambient d'incertesa i de temor. Els diners defugen la inestabilitat. Tant de bo la Xina siga cada vegada més conscient que té alguna cosa a dir en el sistema internacional. Els interessa, per exemple, actuar de manera que la resta del món vote perquè s'hi celebren uns jocs olímpics. Si això s'esdevé, gaudirem d'un món millor.

—Un d'aquests conflictes preocupants que angonen el món és el de l'I-

raq. El febrer del 2003, el ministre d'Afers Estrangers alemany, Joscha Fischer, us va replicar dient: "No m'heu convençut." Creieu que heu convençut el món, que la guerra de l'Iraq era correcta?

—No ho crec pas. És molt difícil convèncer la gent d'una cosa que no vol ser convençuda. Fixem-nos, per exemple, en l'Afganistan, tal com era fa quatre anys: hi havia Al-Qaida, els talibans governaven el país, les dones no podien eixir, els xiquets no podien fer volar els estels, mataven la gent als estadis de futbol en comptes de practicar-hi esport. Mirem-lo ara: evidentment, encara hi ha droga i problemes de corrupció, però tenen un president electe, una constitució del tot afganesa, un Parlament, eleccions provincials, refugiats que tornen a casa i una economia que creix a bon ritme. És la història d'una millora considerable, però la majoria no se n'adonen.

Ara fixem-nos en l'Iraq: no crec que ni la mateixa gent d'allà n'estiga convençuda. Desconec què hi passarà d'ací a dos, tres o quatre anys. Fischer va mantenir una posició molt inflexible. D'altra banda, crec que va ser un reconegut acadèmic del Pròxim Orient qui va dir que,

tot i que les coses no van bé a l'Iraq, mai no havien anat millor.

—Avui dia, la majoria dels americans també s'oposen a la guerra de l'Iraq. Què va fallar?

—Ara fa dos anys, a l'Iraq encara hi havia fosses comunes, que eixiran al judici contra Saddam Hussein. Avui dia tenen una constitució que és plenament iraquiana: és seua. Hi haurà eleccions el 15 de desembre. Els iraquians, de fet, estan immersos en un procés polític. Discuteixen, mantenen els seus estira-i-arrosses. Fins i tot els sunnites admeten que han comès un gran error no participant-hi, i s'estan decantant cap a l'acció política. Cada vegada n'hi participen més. Tant els sunnites com els xiïtes, com els kurds, formaran part del procés electoral que tindrà lloc fins al desembre. Crec que hi veurem unes eleccions reeixides.

Ens pensàvem que, abans del referèndum del 15 d'octubre, hi hauria una escalada de violència, i ens vam equivocar. Podria ser al desembre. Però, cada vegada més, la pressió contra els insurgents i contra els terroristes dona fruits. Detenen i maten un gran nombre de membres d'Al-Qaida, com Al-Zarqawi.

Vam obrir un telèfon gratuït i anònim d'ajuda a la policia. Els iraquians que hi criden no reben cap compensació econòmica, però telefonen i ens donen pistes del tipus: "Mireu, dues portes més avall hi ha uns *tios* fent una bomba." Com que els insurgents maten molts membres de les forces de seguretat iraquianes, en un moment donat la gent s'haurà de plantar; s'hi hauran d'oposar radicalment. És el seu país.

—Contra qui lluiten aquests rebels?: contra els Estats Units o contra el Govern iraquità?

—Els insurgents no lluiten contra la coalició, sinó contra les forces iraquianes; s'oposen al Govern iraquità elegit pel poble iraquità. Malgrat la decepció que això pugui crear a alguns, sospite que, en els propers mesos, el procés donarà fruits i l'Iraq esdevindrà un país important, amb recursos hídrics, i que gaudirà d'un sistema més democràtic que els seus veïns, pel bé de tota la regió, i del món.

—Aleshores, com és que, a casa, no us donen suport?

—És el que sol passar amb les guerres. Mireu bé la història. Harry Truman va fer un treball extraordinari com a president, va contribuir a refer el món durant la postguerra de la Segona Guerra Mundial i, malgrat tot, quan va deixar el càrrec només tenia un 23% de popularitat.

—Voleu dir que la popularitat no és un indicador fiable?

—Malament, si ens alçarem cada matí caçant índexs de popularitat, els qui tenim una responsabilitat política! El centre de gravetat de la guerra no és a l'Iraq. No perdrem batalles, ni tampoc discussions. Mireu: allà on es lluita és a l'opinió pública del vostre país, Alemanya, i a la del nostre, i els mitjans ho fomenten. Amb el temps, a l'Iraq ens en sortirem.

—L'administració dels EUA hauria fet millor si haguera involucrat els sunnites en tot el procés de pau i de construcció de la democràcia?

—El més complicat és fer que tothom se'n senti una part integrant. Sota el règim de Saddam Hussein, les coses funcionaven així: si no et portes bé, et mate. T'engarjolaven i mataven la teua família. Això és el que mantenia l'estabilitat del sistema. La repressió. Ara, amb la Constitució, han d'elaborar un tros de paper que substituesca la re-

pressió; un document que puguen tenir a les mans mentre afirmen: "Això em protegirà." Han de tenir molta fe, per fer aquest pas. Els sunnites foren la minoria beneficiada pel règim de Saddam Hussein. Òbviament, de seguida van arribar a la conclusió que ho perdrien tot. Han de trobar una manera de recobrar la confiança que, malgrat que són una minoria, seran tractats amb igualtat i formaran part del sistema. Els està costant molt arribar a aquesta conclusió. I els seus veïns sunnites no els hi han ajudat, tampoc.

—A quins països us referiu?

—Doncs a alguns veïns sunnites... S'han adonat que han de mantenir els sunnites dins del joc. Aviat ho faran, és el seu país, no el nostre. Hauran de trobar els camins adequats, i són camins de pedra. La democràcia és dura. Si algú es pensava que era bufar i fer ampolles, anava ben equivocat. Ningú no ha dit que fóra fàcil, la història no funciona així.

—No teniu por d'acabar veient un Iraq fonamentalista?

—Tot és possible. És el seu país i faran el que voldran amb ell. Però seria una equivocació, no crec que ho permeten. Preocupar-me, em preocupen moltes coses. De vegades m'assec i imagine totes les coses terribles que podrien passar.

—De veres ho feu?

—Què us hi jugueu? Sempre ho he fet. Què podem fer per evitar que passe el pitjor? I, si passa i se'n escapa dels dits, com podem minimitzar les conseqüències adverses?

—Una vegada, en un informe, va escriure: "estem perdent o guanyant la guerra contra el terrorisme?" Ja hi heu trobat la resposta?

—L'octubre del 2003 vaig escriure aquell informe, i el vaig enviar al president del Comitè de Caps d'Estat Major, Dick Myers. Aleshores, em vaig fixar en les dades sobre quanta gent capturàvem o matàvem. El que no vaig analitzar és la quantitat de gent que ingressava en el "negoci" terrorista, que començaven a les madrasses, que eren entrenats, que rebien subven-

Trobada de
Joves Escriptors
dels Països Catalans

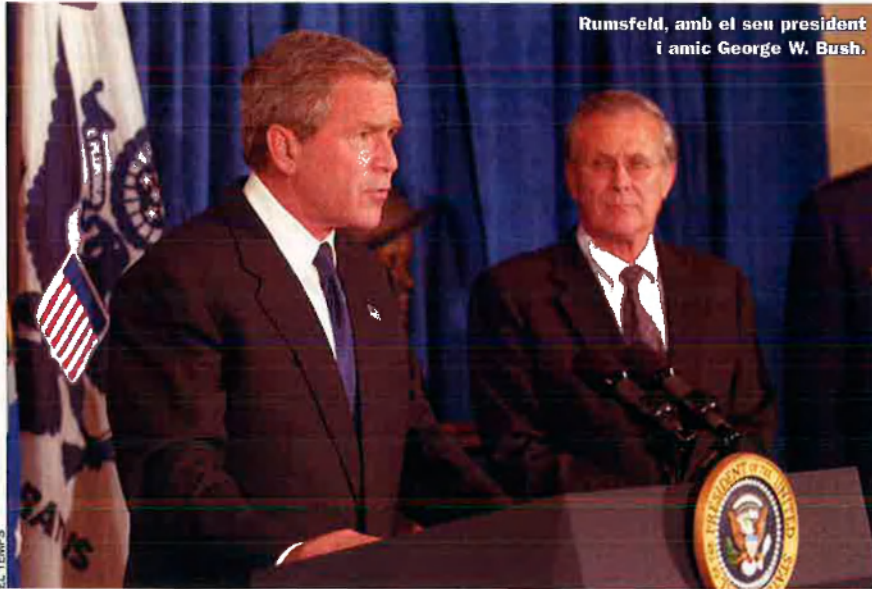
Els joves, per la llengua catalana
Reus 18, 19 i 20 de novembre
Més informació a www.gencat.net/joventut

Organitzen:

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria General de Joventut

Associació de Joves Escriptors

joventut

Rumsfeld, amb el seu president i amic George W. Bush.

cions en diners i que rebien instruccions de com ser un terrorista suïcida. Aquella gent està decidida a restablir un califat. Volen derrocar els règims musulmans moderats.

Què hem aconseguit? És una pregunta molt difícil de contestar, però hi ha molts senyals positius, com ara el nombre creixent de membres d'aquestes organitzacions als quals seguim la pista. De fet, Ossama bin Laden ja fa molt de temps que no ens envia vídeos. És possible que s'haja tornat vergonyós, però no ho ha estat mai.

—**Síria, i el líder sirí Baixar al-Assad, estan sota pressió internacional d'ençà de la participació en l'assassinat de l'exprimer ministre libanès, Hariri. Síria podria seguir el camí del Líban (netejar el passat i intentar acostar-se al món occidental)?**

—És possible, i certament desitjable. De vegades prove de posar-me en la pell de gent com ara el líder libanès Moïss Gaddafi, i m'imagino què els impel·leix a actuar així. Van succeir alguns fets importants: el descobriment que el científic pakistanès A. Q. Khan havia venut tecnologia armamentística nuclear a Líbia i altres; els efectes adversos de ser titllat de país terrorista; la persistència de la preocupació sobre l'avió de la Pan Am abatut a Lockerbie, Escòcia.

En el cas de Kim Jong Il, què el podria fer canviar? A Síria, jo em reunia sovint amb l'exlíder Hafiz al-Assad. Em posava en el seu lloc i mirava el món amb la seua mirada. Avui dia és diferent. El seu

fill té el poder. És difícil imaginar quines dinàmiques el farien canviar de rumb.

—**Finalment, Gaddafi va quedar net, i va poder sobreviure com a dictador de Líbia. Pot ser que Baixar al-Assad també sobreviva?**

—La història ens ensenya que això pot acabar de moltes maneres diferents. Sabem que els règims autoritaris són fortament centralitzats —per dir-ho suaument, perquè podríem haver emprat molts altres adjectius—. El teu objectiu com a líder és perpetuar aquell règim dia a dia. Esdevé una obsessió. Qualsevol canvi, per tant, és precedit per la idea que allò ajuda el règim a perpetuar-se.

—**Us preocupa l'Iran?**

—A tots ens hauria de preocupar que un país tan important, tan gran i tan ric desconnecte de les interaccions normals amb la resta del món. Òbviament, tenen unes determinades ambicions, poders i capacitats militars...

—**...I ambicions nuclears...**

—Sembla que França, Alemanya, el Regne Unit i l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica han arribat a aquesta conclusió. Tothom vol que els iranians formen part de la comunitat internacional, però encara no hi són. Per això impliquen un perill més gran, i són menys fàcils de predir els seus moviments.

—**Els Estats Units miren de convèncer el Consell de Seguretat de les nacions Unides perquè hi actue.**

—Jo no diria tant. Crec que França, Alemanya i el Regne Unit estudien el tema.

—**De quin tipus de sancions estariem parlant?**

—Jo no parlo de sancions. Dic que em sembla que Alemanya, França i el Regne Unit ho estan decidint.

—**I vostès no?**

—No parlo de sancions. No sou vosaltres, els qui us ocupeu d'aquest afer? Doncs bé, decidiu.

—**Voleu dir nosaltres, els europeus...**

—Evidentment. Déu meu, l'Iran és veí vostre. No pretenc que ho fem tot nosaltres!

—**Molts europeus us consideren la personificació de l'unilateralisme americà. N'hi ha d'altres que us admiren per la vostra claredat expositiva. Els diaris citen les vostres paraules molt sovint, com si fóreu un gran poeta.**

—No ho pretenc, això de ser poeta. L'únic que sé és que, certament, no sóc la caricatura que feu de mi, però ho hauré de jutjar vosaltres mateixos.

—**Doneu-nos pistes.**

—Si voleu saber com sóc i feu una mica de recerca, coneixereu que he estat treballant molt a l'Amèrica Llatina i a l'Amèrica Central per garantir la cooperació en aquests països. Supose que això es pot titllar de multilateralisme.

Deteste les simplificacions, o siga que no continuaré. Només vull parlar dels EUA. L'OTAN és una aliança militar i jo sóc l'enviat dels Estats Units a aquesta institució. He estat fortament involucrat en les iniciatives de l'OTAN en els darrers cinc anys: l'expansió de l'organització, la força de resposta de l'OTAN. L'OTAN és tan poc unilateralista com pugueu imaginar.

Heu fet de mi una caricatura, per una cosa que vaig dir fa temps, en afirmar que la missió defineix la coalició, i això és evident. Ara, per exemple, els Estats Units ajuden el Pakistan. La missió no requeria l'ajuda de cinquanta països. Requeria immediatesa en l'actuació, i nosaltres ho podem fer. Hi vam enviar desenes d'helicòpters que van salvar moltes vides. Aquesta missió anava d'això, de salvar vides. Com va passar després del tsunami, o com va passar a l'Afganistan. Hi ha uns quaranta països ajudant l'Afganistan.

© Der Spiegel — EL TEMPS
Traducció: Maite Insa